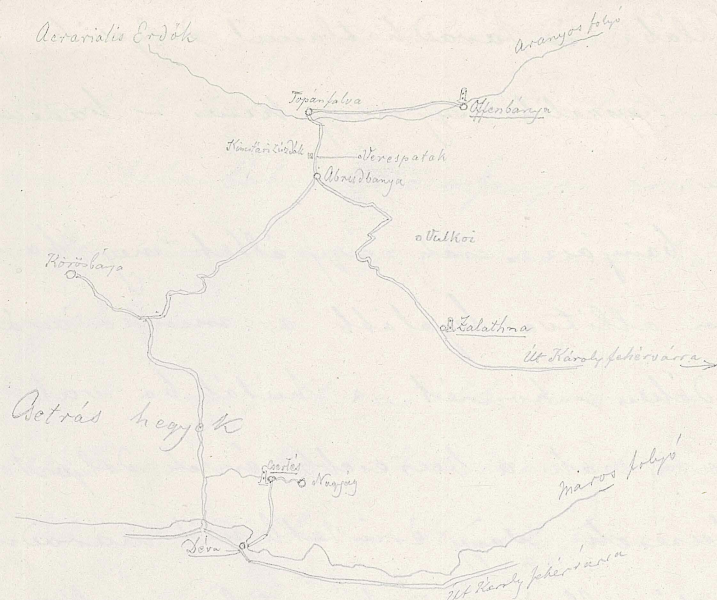

Ms 5094/241

4f.

[1868]

MS 5094/241

Harkness-e az Offenbányai kútak életbeléptetése?

Az erdélyi évi hegyes vidéke nagyon nagy - lakosai a föld felületén nem képeznek életműködést keresni s annak nyomorából kénytelenek art élettenesteni. - A nép csak nem kizárólag bányászattól él s még egy része kinttani vagy nagyobb területű bányákban dolgozik, s a kis víz mellett melyet magának ekként szerez (Nagygy-on a Maximum mit egy bányán magának szerezhet havonta 15 font., Verespatakon 10-12 ft., Offenbányán 8 ft.), a kinttelenek az éhség ellen csak nehezen állja meg - addig mások is pedig nagyobb része munka hiányában saját keresni dolgozik, s a kova szenneseje veszteli, s így a hol más ajja elkerülte

lyakkat fir a sziklába és fáradhatlanul dolgozik, nem
mint talán sokan képzelik egy nagy kő - hanem egy felat-
kempis reményében. -

Ar ilyen paraszt bányász csak úgy lehet meg, ha érsei meg-
szívva a kutató állítva helyett a munka árát megfi-
zetik. - Oly vidéken, honnét a kutatóba való szállítás
ára nagyon magas, csak a becsesebb érsek dolgoztathatnak
fel a kevesebb becses nagy érintetlen maradvány, vagy
a bányász ki akarója ellenére is kénytelen gyakran arabban
dolgozni, mint es kérték hulladékot halomra rakják ar-
kat, minis aztán próbál el munkáját s így elcsúsztatja
és elöbl, utóbb tökére megy. - Ar Erdélyi évekhez egyh
vidéken, értém a Verespatak - Offenbányait ilyenféle visz-
nyokkal találkorunk - Verespatakon nyomor mutatko-
zik - Offenbányán pedig más ar éksé ar uralkodó - úgy
hiszem e bajon ar Offenbányai kutatók felállítására által némi-
lyen segítve lenne. -

Ar ösres Erdélyi évekhez egyh két kuta dolgozik - ^{szíj} kenne-
tesen bányás is két csoportra oszlanak. -

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ar egyik Csertis mely kevés víz és fával kevés, de nagyon be-
cses érteket dolgozik fel - a Nagyáji bánya melléke col-

riája - e mellett még gyűjtőhelyét képeri a kiszerű bányász-
 toknak melyek a nyugatra elterülő lőstrás hegyekben mű-
 veltetnek s kébe-köbe a Körös-fányai éres kőbányáknak. -
 Lőstrás minden kiszerűre jó dárása véljének ~~teljes~~ kitél-
 tőleg megfelel. -

- A másik nagyobb újabb modorú huta a Galathnai-
 mely a lőstrás évenként 4-5 mássait or 14-15 mással aranyat
 dolgozik fel s kitél be a Károlyfejérségi princ verdének. -

E huta a résben yarday évre két kőlönös tekinthetel e
 princ dolgozza fel, és egy bizonyos mennyisével is el van látva;
 aronban az évrenek legnagyobb részében nincs vize, mellyel
 kőmenesztést jűjtana, s vordait mogyarsa - s arutais a fát
 melyet a romsied kopás hegyek többi sem nyűjthetnek
 messziről s drávan kénytelen hovatni. -

Van még egy huta az évre kerületben, isten az Offen-
 bányait. - El van or is látva a vészverű beverendéssel,
 mellette az Aranyos folyék s víz szűlfákat hátán, me-
 lyeket a Topánfalvai acvarialis erdő kerületből küldnek
 a Maros felé; de a vész új gát, mely vörét a huta ke-
 keiker veretné el van kárva, a kőmeneszték sem jűjtöl-
 nek s az ajtókon erős lakatok jűjynek. -

A huta áll, a vidék éhezik, telken rendszeres vendég
 az éhségtyphus - s ha valaki az egy két kaputor em-
 bert, ki Offenbányán Desperál kérderi miért van ez,
 egy ^{egy kézszer} a múlt év tizedből datáló Normányi rendelkezésre
 hivatkozna. -

Magyar helyen valószínűleg sokaltalán a két a térképés
 oly közel fekvő hutát s elhatárolták, hogy mely kell az
 egyiket szüntetni - s maradjon meg az, mely az
 évrhegyes közeppontján fekszik k. i. Zalathna. - E te-
 kintetben azonban a térkép nem adhat kisebbítő felvi-
 lágyosítást; mert ha Zalathna az évrhegyes közepp-
 pontján fekszik is, semmi esetre nem kéjszeri annak
 súlypontját - ez okvetetlenül Verespatak, mely
 az Erdélyben évenként kérmelt 18 Mársz aranyból 10-11
 márszát állít elő. -

MAGYAR
 TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
 KÖNYVTÁRA

Tekintsünk tehát el Offenbánya érdekétől, s mert a
 földék az Erdély bánárszatban bizonyosan Verespatak
 érdeké vizsgáljuk mely euresk bonypontjából orélszerű-e
 az Offenbányai huta felállítására? -

Verespatak egy nagyobb aerarialis bányával mellett
 dráustalan kis kársulati bányát mutat föl - mely

utóbbiak éreseket maguk meyrür és a Kalathuába
viszik. - (Verepatának a Druva Roni anentében s az Aboudi
völgyben több mint 800 idy kiszerés kúrdá van) . -

Ar ut ^{Verepatától} Kalathuába mintegy 5 1/2 mfd. s magos hegyen vezet
át, az ut Offenbányába 4 mfd. De, és teljes önkény
mialt tetemesen előnyösebb. -

Ar Aesariasi éresek egy rész új szerkesztésű vízjárással xi-
satnak meg, hova bővönati valamint egyenesen a bányá-
ból kordatnak le - e vízda az Aboudi Völgyben 1/2 Oranyi-
ra Aboudbányától felszínre az Offenbányai út mellett. -

Vízhiánya miatt az eventüent feloldozandó ~~60-70 ezer~~^{300 ezer}
mázsából csak 60-70 ezret dolgozik fel. - A tero
a ~~száraz~~ bővönat a vízgarday Aranyosij vönin
s a vízjárat ~~off~~ felállitani - az Aesariunál acumin
ellenvetésre nem talált s csak idő és pénz kérdése lehet. -

Er újonnan felállitandó vízjáratot Kalathuára 6 1/2 mfd.-
nyi hegyen át, Offenbányaiy pedig csak 3 mfd.nyi víz és
it vezet - sőt a szállitásra talán meg az Ara-
nyos víz is használható volna

Nem kizárt lehetnek tehát azok, hogy az Offenbányai víz felállitásával a Verepatától
Aradigoda: győzelmének - s a szállitási költség, tetemes, erőszakosnak. -
Ar Aesariun nyereségei tehát hozzá véve a nyereséget,
melyek az által Topánfalvai erdejéből, és jelenleg erőkess

eredménytelenül mivel Offenburgai bányából kevés határ
nem érhető - és mindenesetre nagyobb mint a költ-
ségek, melyek a huta újabb életbejuttatására megki-
vántatnának. -

Ha Vereg-patak érdeke az Offenburgai huta felállítására
mellett szól, talán nem is szükséges megemlítenem,
nem, hogy ehhez magának Offenburgának érdeke is
számlálkodik. - Er utóbbi a mint ma kereltetik egy-
dül a garday érdeket képes értékesíteni, a híres
bányászok (itt Poch-erxe) a magyar Vittelher miatt -
(márisánt 60-70kr) melyek a Zalathnára szállítai.
nál fizetnie kellene, mint beestelen köveket halomsa-
rakja. -

És ezt nem csak az állam hanem a saajny munkás
is teszi, és a huta megállítása óta elvetette kál-
pácát, tönkbe ment; és ma a hajdan oly
viruló Offenburga - melynek hajdani garday-
dajárat erodákat mesélnek - úgy szőlőn
parlagon hever. -

Ha tehát a kormány a Zalathnai huta a Saltho,
Farebaya - Terivel stb. saajny szomszéd, s minden

talán a Verespataki bányák ércveinél felvolysásva ép-
 ségben feltartaná - De e mellett néhány éres forrástot -
 (talán 20-30 éres) az Offenbányái hutaik életbeléptetésére
 fordítani: így esáltal magának csak hasznosítja-
 na, és a mi egy kormány feladataival szinte nem lehet
 ellenkerésben, jót erekedne. -

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA